

GAZETA POLSKA

Bukowiny

Видання громадської організації
«Чернівецьке обласне Товариство польської культури
ім. Адама Міцкевича»

Nr 127 (710)

listopad 2017 r.

Ukazuje się od 30 lipca 1883 roku

Pismo społeczne, gospodarcze i literacko-kulturalne

11 listopada 1918 roku to ważny dzień
w dziejach Europy i Polski, która odzyskała
niepodległość po 123 latach niewoli.

Dzień 11 listopada ustanowiono Świętem
Niepodległości Polski a od 1937 roku świętem
narodowym.

11 Listopada

Dzisiaj wielka jest rocznica –
jedenasty listopada!...
Tym, co zmarli za Ojczyznę,
hołd wdzięczności Polska składa.

Przystrojony portret «Dziadka»,
wzdłuż ram spływa czarna
wstęga...
Odszedł od nas Wódz w zaświaty –
ból do głębi serca sięga.

Żył dla Polski, walczył za nią,
na bój krwawy wiódł legiony,
siał i orał dla Ojczyzny –
my zbieramy dzisiaj plony.
Żołnierzyków mamy dzielnych,
bacznie strzegą granic kraju –
od nas tylko dziś zależy,
aby było nam jak w raju.
Więc o przyszłość

walczyć razem,
pod sztandarem z Orłem Białym,
tylko pracą i nauką
przysporzymy Polsce chwały!
Ludwik WISZNIEWSKI.

Ta, co nie zginęła

Rozdzielił nas, mój bracie,
zły los i trzyma straż –
w dwóch wrogich sobie szańcach
patrzemy śmierci w twarz.
W okopach pełnych jęku,
wsluchani w armat huk,
stoimy na wprost siebie –
ja – wróg twój, ty – mój wróg!
Las płacze, ziemia płacze,
świat cały w ogniu drży...
W dwóch wrogich sobie szańcach
stoimy ja i ty.
Zaledwie wczesnym rankiem
armaty zaczną grać,
ty świstem kul morderczym
o sobie dajesz znać.
Na nasze niskie szańce
szrapnelów rzucasz grad
i wołasz mnie, i mówisz:
– To ja, twój brat... twój brat! –
Las płacze, ziemia płacze,
w pożarach stoi świat,
a ty wciąż mówisz do mnie:
– To ja, twój brat... twój brat! –
O, nie myśl o mnie, bracie,
w śmiertelny idąc bój
i w ogniu moich strzałów,
jak rycerz, mężnie stój!
A gdy mnie z dała ujrzyć,
od razu bierz na cel
i do polskiego serca
moskiewską kulą strzel.
Bo wciąż na jawie widzę
i co noc mi się śni,
że Ta, co nie zginęła,
wyrośnie z naszej krwi.

Edward SŁOŃSKI.

Pamiętamy o nich!

Pierwsze obchody Święta Niepodległości,
11 listopada 1919 r., odbywały się w trudnych
warunkach - trwały bowiem walki o kształt
granic odrodzonej przed rokiem Polski.

W okresie międzywojennym to jednak 11
listopada był obchodzony jako nieoficjalne
Święto Niepodległości, celebrowane zwłaszcza
przez wojskowych. 8 listopada 1926 r. prezes
Rady Ministrów Józef Piłsudski wydał okólnik,
który ustanawiał dzień 11 listopada dniem
wolnym od pracy. "W dniu 11 listopada
państwo polskie obchodzić będzie 8 rocznicę
zrzucenia jarzma niewoli i uzyskania pełnej,
faktycznej niezawisłości. Data powyższa winna
pozostać w stałej pamięci społeczeństwa i
utrwalić się w umysłach młodego pokolenia,
które w zaraniu swego życia powinno odczuwać
doniosłość i uroczystość tego pamiętnego dnia"
- zapisano w dokumencie.

11 listopada 1937 r. – 19 lat po zrzuceniu
przez Polskę jarzma zaborów – odbyły się
pierwsze obchody Święta Niepodległości jako
święta państwowego. Ustanowiono je ustawą
sejmową z 23 kwietnia 1937 roku, podpisaną
przez prezydenta Ignacego Mościckiego.

Przed wybuchem II wojny światowej
oficjalne obchody Święta Niepodległości odbyły
się jeszcze tylko raz - 11 listopada 1938 r., w 20.
rocznicę odzyskania przez Polskę suwerenności
państwowej.

W latach 1939-1944 oficjalne lub jawne
obchodzenie Święta Niepodległości było
niemożliwe. W roku 1945 władze komunistyczne
świętem państwowym uczyniły dzień 22 lipca,
rocznicę ogłoszenia Manifestu PKWN. W
okresie PRL Święto Niepodległości zostało
zakazane. Jakikolwiek próby kultywowania
obchodów dnia 11 listopada groziły
surowymi represjami ze strony władz.
Mimo to, w latach 70. przed Grobem
Niezanego Żołnierza odbywały się
patriotyczne manifestacje, które władze
uznawały za nielegalne zgromadzenia.

Po raz ostatni zostały one rozpędzone
przez milicję w 1988 r., w 70. rocznicę
odzyskania niepodległości.

Święto Niepodległości 11 listopada
przywrócono ustawą sejmową w 1989
roku. Obecnie jest dniem wolnym od
pracy, uroczystości świętowanym w całym
kraju. Centralne obchody, w których
uczestniczą przedstawiciele najwyższych
władz państwowych, są organizowane
przed Grobem Niezanego Żołnierza na
pl. Piłsudskiego w Warszawie.

Polacy obchodzą uroczystości to święto
na całym świecie.

I na dalekiej od Polski Bukowinie,
corocznie członkowie Obwodowego
Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama
Mickiewicza razem z księdzem gromadzą
się przy grobach legionistów polskich w
Rarańczy, którzy nazawsze pozostali w ziemi
bukowińskiej po Pierwszej wojnie światowej,
w tym i po słynnej szarży pod Rokitną 1915 r.

Pamiętamy o nich! Oni też walczyli o
wolność naszej Ojczyzny!

Jako życzenia nowych osiągnięć dla «Gazety Polskiej Bukowiny»

**W dniu 25 listopada na
sali Szkoły Muzycznej Nr 2,
stanowiącej wówczas część
Domu Polskiego, odbyła
się uroczystość z okazji 10.
rocznicy odrodzonej gazety,
którą organizatorzy
prezentowali jak
«Podróż w czasie z
«Gazetą Polską Bukowiny».**

NA POCZĄTKU Prezes
Towarzystwa Kultury Polskiej im.
Adama Mickiewicza pan Władysław
Strutyński ogłosił chwilę ciszy
upamiętniając wydarzenia tragicznie
wielkiego głodu 1933 roku i represji
politycznych na Ukrainie.

Po chwili ciszy ksiądz Grzegorz
pomodlił się razem z obecnymi
uczestnikami uroczystej Akademii
o zdrowie zespołu redakcyjnego i
podałszy rozwój gazety.

(Ciąg dalszy na str. 2-3).

Jako życzenia nowych osiągnięć

(Ciąg dalszy ze str. 1).

PO KRÓTKIM PRZEMÓWIENIU Prezesa Towarzystwa Kultury Polskiej głos zabrała redaktor naczelna gazety Antonina Tarasowa.

– Witam serdecznie, moje drodzy przyjaciele i przyjaciółki! – zwróciła się do obecnych pani redaktor. – Trudno sobie wyobrazić, że minęło 10 lat od dnia odrodzenia naszej «Gazety Polskiej». – Pierwszy numer tej gazety ukazał się w Czerniowcach 30 lipca 1883 roku. Czasopismo poświęcało swoje artykuły problematyce o charakterze gospodarczym, politycznym, literackim oraz kulturologicznym. Bardzo pouczającą, w tym również dla nas Bukowińczyków XXI wieku, jest treść artykułu redakcyjnego w pierwszym numerze «Gazety Polskiej».

Żeby odczuć duch tej epoki pani redaktor zaprosiła uczennice 10. Klasy Gimnazjum Nr 3 oraz Polskiego Centrum Kulturalno-Oświatowo Anastazję Krzysztanowicz, która przeczytała fragment artykułu – z 1883 roku, z którym redakcja «Gazety Polskiej» zwróciła się do swoich czytelników.

– Dziś, obchodząc 10. rocznicę odnowienia druku naszej gazety, my kierujemy się słowami naszego patrona i Wieszcza Adama Mickiewicza «Bez serc, bez ducha, to szkieletów ludy!», – prowadził dalej uroczystość pan Władysław Strutyński. – Te oto słowa wraz z cytatem wygłoszonym przez Anastazję stały się mottem i drogowskazem dla «Gazety Polskiej Bukowiny». Celem akademii jubileuszowej był przegląd, najbardziej znaczących i ciekawych stron z życia towarzystwa, naszego kraju oraz Ukrainy i Polski, którym poświęciła swoje strony gazeta. Z tej okazji do redakcji

nadeszły listy gratulacyjne od sekretarza Fundacji «Wolność i Demokracja» Pani Lili Luboniewicz, od p.o. Konsula Generalnego RP w Winnicy pana Wojciecha Mrozowskiego, od Dyrektora Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego «Bukowińskie Spotkania» Zbigniewa Kowalskiego, od Konsula Honorowego Niemiec w Czerniowcach Aleksandra Szlampa, od Konsula Honorowego Austrii w Czerniowcach Sergija Osadcuka, od Prezesa Rumuńskiego Towarzystwa im. Michaja Eminescu Wasyla Byku.

PREZES TOWARZYSTWA Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza pan Władysław Strutyński przedstawił gości, którzy zawitali do nas, żeby wspólnie obchodzić ten jeszcze dość mały, ale tak ważny jubileusz nie tylko dla naszej gazety ale i dla całej naszej Polonii.

Głos zabrał pierwszy zastępca Przewodniczącego Administracji obwodowej Pan Mychajło Pawluk i wręczył Dyplom Uznania dla Pana Władysława Strutyńskiego oraz dla Wice Prezesa do spraw szkolnictwa Pani Łucji Uszakowej.

Kierownik do spraw Rady obwodowej Pan Mykoła Borec przywitał polską społeczność z tak ważnym jubileuszem i wręczył Dyplom Uznania dla Pani redaktor Antoniny Tarasowej oraz dla projektanta technicznego gazety Pani Walentyny Karpiak.

Młoda nauczycielka języka polskiego w PCKO przy Gimnazjum nr 3 Pani Maria Łysiuk została odznaczona Dyplomem Uznania dla kultury Administracji obwodowej.

Przyjmowano pozdrowienia oraz odznaczenia dla zespołu redakcyjnego «Gazety Polskiej Bukowiny» od Rady Miejskiej Czerniowiec, od Związku Narodowego dziennikarzy Ukrainy, od Redakcji gazety

obwodowej «Bukowina», która jest wydawcą «Gazety Polskiej Bukowiny».

– Głównym celem «Gazety Polskiej Bukowiny» jest odrodzenie i poszerzenie kultury i tradycji polskiej w środowisku Polaków Bukowiny i ich sympatyków, – przemówiła dalej prowadząca uroczystej Akademii Pani Maria Łysiuk. – Gazeta drukuje sporo artykułów autorstwa naszych członków Towarzystwa. Są artykuły o charakterze politycznym, wydarzeniach w Polsce, na Ukrainie; o działalności naszych oddziałów, udziałach zespołów w festiwalach itd. Mamy i stronę poetycką, w tym z wierszami naszej nauczycielki języka polskiego, członka redakcji GPB Pani Łucji Uszakowej.

Pani Maria, promując poetkę Łucję Uszakową jako jedną z niewielu piszących na Bukowinie w języku polskim oraz swoją nauczycielkę, zaprezentowała wiersz «Do

kuchni polskiej. W tym dniu Dom Polski gościł około 500 uczestników obchodów jubileuszowych.

Jako deklaracja miłości do miasta zabrzmiała piosenka autorska o Czerniowcach w wykonaniu członka Zarządu Jana Szejki.

Dzień Konstytucji i Niepodległości – to święta upamiętniające wydarzenia, dzięki którym Polska zdobyła wolność i zajęła godne miejsce w rodzinie państw europejskich. «Gazeta Polska Bukowiny» od samego pierwszego numeru donosi do swoich czytelników o przedsięwzięciach przeprowadzanych przez Towarzystwo Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza ku czci wielkich polskich świąt narodowych. Jednym z najbardziej znaczących numerów stał się numer poświęcony 90. rocznicy Niepodległości. Szczegółnej treści nabywają słowa «Bóg-Honor-Ojczyzna». Pani Łucja

dziecka polskiego na obczyźnie», za recytację którego wówczas będąc uczennicą zdobyła II nagrodę w konkursie recytatorskim «Kresy» we Lwowie.

Z biegiem lat «Gazeta Polska Bukowiny» coraz bardziej się doskonalila. Jeden z kolejnych numerów 2008 roku został poświęcony 600. rocznicy pierwszej wzmianki pisemnej o Czerniowcach. Te uroczystości uświetnił Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny «Bukowińskie Spotkania», w trakcie przebiegu którego przy Domu Polskim tańczyły i śpiewały zespoły z Polski, Słowacji, Węgier, Rumunii i Ukrainy. A czerniowieckie panie jako gospodynie częstowały gości potrawami

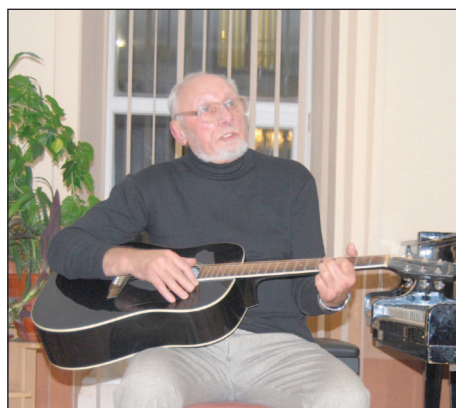
Uszakowa zaprezentowała swój wiersz «Nasza dewiza».

Rok 2009 przyniósł dla Towarzystwa uroczystości z okazji 20. rocznicy jego założenia. Numer 32-33 został poświęcony tym obchodom. Na szczególną uwagę zasługuje artykuł pani Profesora Nadii Babycz «Wiwat TKP» w języku ukraińskim. Pani profesor była obecna na akademii i zabrała głos. Ona przypomniała sobie, jak przeprowadziła wywiad z pani redaktor w roku 2007, kiedy ta gazeta tylko została odrodzona.

PROWADZĄCA ZAPROSILA na scenę zespół folklorystyczny z Tereblecza «Dolina

dla «Gazety Polskiej Bukowiny»

Siretu» kierownik Walentyna Wyszniak. Zespół wykonał 2 piosenki góralskie w jej opracowaniu – «Tam na krajecku seła» oraz «Z Bukowiny pieśń rozniesie».

Według inicjatywy Prezesa Zarządu Głównego Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza pana Władysława

obchody, które odbyły się w Czerniowcach, Dolnych Pietrowcach, Starej Hucie, Pance, Storozyniu. A kolejny numer 98 został poświęcony 100-leciu słynnej Szarzy pod Rokitną. Oraz odsłonięciu z tej okazji pomnika wybudowanego z udziałem Towarzystwa oraz partnerów z Polski.

Następny rok, to rok 100. Rocznicy Niepodległości RP. Łącząc się w oczekiwaniu wybitnej daty, obecni na Sali wraz z Zasłużonym dla Kultury Polskiej zespołem Folklorystycznym, działającym przy Domu Polskim «Echo Prutu» wykonali z wielkim uniesieniem «Rotę» i «Góralu czy ci nie żal».

Coroczne czerwcowo-sierpniowe numery GPB są poświęcone wyjazdom dzieci i młodzieży na kolonie i letnie szkoły języka polskiego oraz występom naszych zespołów na festiwalach «Bukowińskie Spotkania», Kultury Kresowej w Mrągowie i innych, Numer 123-124 obfituje w kolorowe fotografie

i wspomnienia z okresu lata festiwalowego 2017. Właśnie te festiwale to dobry stymul dla twórczości.

W wykonaniu Pani docent CzNU Łarysy Markulak zabrzmiała autorska pieśń «Rzeka mojej młodości» na słowa Marii Konopnickiej – Mamy pięknych pasrtnierów, z którymi stale i ze wzajemnym zadowoleniem i korzyścią współpracujemy, to szkoła muzyczna nr 2 z pięknym, twórczym dyrektorem Panią Haliną, – opowiedział obecnym Władysław Strutyński. – Przyszli nas przywitać i zaśpiewać Trio «CANTABILE»: Gasimowa Anna, Bojczuk Julia i Zadorożniak Anastazja. W ich wykonaniu wysłuchano pieśni Swiatosława Wakarczuka «Weź mnie w swe ramiona» i Leonida Zatułowskiego «Tango czarujące»;

Uczennica klasy VII, dyplomantka obwodowych konkursów pianistów Ołena Bienia zaprezentowała walc Fr. Szopena. Opiekunem jest starszy wykładowca Pani

Ludmiła Romaszkina. Wystąpiła i Laureat Ukrainskich i Międzynarodowych konkursów, młoda wykładowca szkoły Augusta Szyszkina. W jej wykonaniu preludium nr 15, op. 28 Frederika Chopina.

Swoj piękny program zaprezentowali partnerzy naszego Towarzystwa zespół narodowy «Dzereło» z Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Kierownik Mykoła Katerynczuk.

NA ZAKOŃCZENIE zabrzmiała piosenka Wołodymyra Iwasiuka «Czerwona ruta» w tłumaczeniu Pani Łucji na język polski. Wykonały ją dziewczyny z Gimnazjum Nr 3 pod kierownictwem Ałły Zubczuk.

Było i «Sto lat!», i «Многая літа!», i «Mułcan Trajaska!» jako życzenia nowych osiągnięć dla gazety na następne lata.

Maria KONDURACKA.

Zdjęcia Artura OSKWARKA i Władysława STRUTYŃSKIEGO.

Strutyńskiego zaistniał Międzynarodowy młodzieżowy Konkurs Polskiej Piosenki lat 60-80 «Bukowińskie malwy». Numer 48-49 wyświetlił w sposób szczególnie przebieg III konkursu. A na pierwszym gran-prix wygrał Georgij Postewka, który już obronił pracę doktorską i jest doktorem nauk pedagogicznych, oraz jest solistą, pracownikiem katedry muzycznej CzNU. Jego żona Irena na następnym konkursie też wygrała wysoką nagrodę. Oni śpiewali Redakcja GPB i Zarząd Towarzystwa Kultury Polskiej aktywnie współpracuje z kościołem, o czym świadczą liczne artykuły o życiu naszej parafii i czerniowieckiego dekanatu. Jednym z najbardziej znaczących wydarzeń stały się obchody 200. rocznicy zakończenia budowy i poświęcenia kościoła pw Podwyższenia Krzyża Świętego i otrzymania statusu Bazyliki Małej. Przy pomocy Towarzystwa była organizowana Konferencja naukowa, która odbyła się w Sali Czerwonej naszego Uniwersytetu.

SPOŚRÓD INNYCH numerów warto zaakcentować publikacje dotyczące obchodów Dni Polonii i Polaków za granicą, które miały miejsce na Bukowinie w 2015 roku. W uroczystościach uczestniczył Ambasador RP w Kijowie Henryk Litwin z małżonką oraz Konsul Generalny w Winnicy Krzysztof Świderek. Gazeta wyświetlała te

Батько міста Чернівці

(Продовження. Початок у жовтневому номері газети).

НАПРИКІНЦІ 1866-го Антон Кохановський був одногосно обраний бургомістром Чернівців. Через два роки – його обрали вдруге. Присягу бургомістра склав 12 січня 1869 року. Керував містом до 1874 року. Він відзначився «невтомною запозв'язістю» у виконанні завдань та «загальною визнаною суворою справедливістю».

Упродовж 1868-1874 років Кохановський також займав посаду заступника голови (віце-маршалка) Буковинського сейму. Після смерті маршалка Євдоксія Гормузакі (10 лютого 1874 року) був обраний маршалком сейму, а 22 вересня 1878-го – вдруге затверджений маршалком Буковинського сейму. Міністерство внутрішніх справ Австрії повідомило про це телеграмою.

Таким чином, Антон Кохановський керував Буковинським сеймом IV та V скликань (упродовж 1874-1884 рр.). Сейм видав економіку краю, освітою, торгівлею, охороною здоров'я, доглядом за дорогами, дотриманням громадського порядку тощо. І все це було під пильним наглядом керівника сейму.

Антон Кохановський завжди обстоював інтереси Буковини та Чернівців та всіляко сприяв відкриттю у Чернівцях вищого навчального закладу – університету. Так, до прикладу, на одному із засідань сейму наприкінці 1873 року він вкотре порушив питання про заснування університету. У рубриці «Із сейму» в газеті «Czernowitzer Zeitung» йшлося про те, що до сейму було подано дві інтерпеляції. В одному запиті «депутат Кохановський цікавився, на якій стадії перебуває справа щодо відкриття університету у Чернівцях, і коли вона буде реалізована, оскільки це одностайне бажання всього краю, воно також визнано Палатою послів, яка мала би втілювати його в життя».

НАПРИКІНЦІ того ж року з нагоди 50-річного правління цісаря Франца Йозефа Антон Кохановський був відзначений титулом барона, про що повідомили всі буковинські часописи. Ось як писала про це газета «Czernowitzer Gemeinde Zeitung»: «11 грудня відбулося урочисте засідання міської ради та всіх службовців магістрату з нагоди надання бургомістру Антонові Кохановському титулу барона. Д-р Райс звернувся до Кохановського наступними словами: «Найвища відзнака завдяки милості і благосклонності Його цісарської високості викликала справжню радість у всього населення Чернівців. Це відзнака нашого любого і шанованого всіма бургомістра, якого в народі вже десятки років іменують «батьком міста». Радість така велика і загальна, вона охопила всі верстви населення, всі кола суспільства без винятку, і бідних, і багатих, і молодих, і старших. Особливо тішаться з цього відзначення представники міської ради. Через нагородження свого голови і керівника вони і самі відчувають себе відзначеними. На ниві невтомої десятилітньої діяльності міська рада вітає свого бургомістра і мені надана особлива честь донести почуття членів міської ради до шановного бургомістра. Я не в змозі перерахувати всі Ваші заслуги перед містом. Проте, одне

хочу сказати від себе і членів міської ради: Ви віддавна і постійно є яскравим прикладом вірного обов'язку і невтомої самовідданої праці на благо громади і ми всі шануємо Вас як сутність справжньої громадянської бюргерської доброчесності. Що я можу сказати про Вашу працю? Розвиток нашого міста являє про це чітко і голосно. Куди не глянеш, майже все виникло під Вашим покровительством. З Вашим іменем і Вашою особистістю пов'язані всі міські справи, деякі, природно, потребують розширення, покращення чи вдосконалення, і все ж для нашого міста це гігантський, колосальний прогрес. Наші любі Чернівці враз наближаються до міст західної культури. Все у нашому магістраті і в управлінні містом відбувається під Вашим керівництвом. І я маю наголосити ще на одному важливому моменті. Якщо би в нашому міському середовищі панував дух розбрату, в цьому залі існували б національні чи конфесійні протиріччя, тертя, то нічого не було би досягнуто. У нас постійно більшість комунальних питань вирішуються в дусі прогресу, панує злагода, і це у великій мірі заслуга нашого бургомістра. Тому я хочу як товмач виразити почуття колег, членів міської ради і від всього серця побажати

попередникам, які постійно мені довіряли. Правда, на початку міської автономії ми були молоді і гарячі і утримувати мир у магістраті було дещо тяжко. Перший обраний президент рицар фон Петрович залишив службу через 2 роки, після чого я двічі на 4 роки був обраний бургомістром, але був змушений залишити управління містом, тому що був обраний головою Буковинського сейму. Оскільки я більше не займаю цієї посади, то маю честь безперервно бути бургомістром. Настрої у міській раді стали спокійнішими, в останні десятиліття всі зусилля направлені на мирне вирішення міських справ, на благо громади».

У 1889 РОЦІ Антон Кохановський був удостоєний звання «Почесний громадянин міста Чернівці». 24 грудня про це повідомила віденська газета «Neue Freie Presse»: «Міська рада сьогодні з нагоди 25-ти річного ювілею діяльності з початку міської автономії та визнання багаторазових заслуг на ниві діяльності бургомістра під бурхливі овації найменує бургомістра Чернівців Антона Кохановського почесним громадянином крайового міста Чернівці. Громадський комітет запропонував встановити у залі засідань ратуші портрет бургомістра у повний зріст. Ця пропозиція була приязно прийнята всіма верствами населення

магістратських службовців панує злагода та одностайність, яка абсолютно потрібна для сприятливої роботи для процвітання міста».

ЦІКАВУ ХАРАКТЕРИСТИКУ Антона Кохановського залишив нам сьондз Ян Бадені, автор книги «В Чернівцях. Враження від кількадечної поїздки»: «Хто вже багато років Чернівцями управляє, вміє поєднати всіх і добитися симпатії всіх, і, головне, завдячуючи кому місто з року в рік постійно, відчутно розвивається. Завдячуючи своєму багаторічному, на декілька каденцій вже вибраному президентові Антону Кохановському. Поза межами польського краю поляк не звик бачити прізвища своїх співвітчизників у такій великій і заслуженій пошані».

Особливою заслугою бургомістра був його внесок у технічний розвиток міста. Він добре розумів, що Чернівці не можуть розвиватися без електричної мережі, водогону, каналізації, сучасного транспортного зв'язку, брукованих вулиць та інших комунікацій. Під час останніх каденцій Кохановського (1885-1905 рр.) всі ці питання у Чернівцях були успішно вирішені. Міська влада не шкодувала коштів для вивчення працівниками технічних служб магістрату передового європейського досвіду.

У вересні 1888-го за ініціативою бургомістра міський інженер Людвіг Вест відвідав міста Західної Європи для ознайомлення з проблемою їх водозабезпечення. Конкурс на створення мережі водогону у Чернівцях виграла австрійська фірма «Румпель і Ніклас». До речі, вона працює в Австрії і сьогодні. Будівництво водогону тривало майже 6 років. 2 листопада 1895-го станція із двома водозаборами «Ленківці» та «Рогізна» була введена в експлуатацію. У Чернівцях велося також будівництво каналізаційної мережі.

НА ПОЧАТКУ 1894 року магістрат оголосив конкурс на кращий проект електричного освітлення міста. Його виграла відома фірма «Шуккерт і Ко» з Нюрнберга. Вона і збудувала електростанцію на вул. Вільгельма Альта (нині Лесі Українки). Електричне освітлення у центрі Чернівців було увімкнене 27 лютого 1896 року. Ось як про це писала газета «Буковина»: «Тепер справді зроблено великий крок наперед розвою міста, бо електричне освітлення стане одним кроком більше для змагань Чернівців стали великим містом».

18 липня 1897 року відбулася урочиста церемонія відкриття трамвайного руху. Трамвайна колія зв'язала Народний сад (нині Центральний парк) із залізничним вокзалом. У 1898 році було створено Товариство з експлуатації електростанції та трамваю у Чернівцях, деякий час членом правління цього товариства був бургомістр Антон Кохановський.

(Далі буде).

Марія НИКИРСА,
відмінник архівної справи,
лауреат муніципальної відзнаки
імені Антона Кохановського.

Вам, пане бургомістре, доброї долі, довгі роки стояти на чолі нашої міської управи, бути повним здоров'я і ясного духу на благо процвітання нашого міста!»

АНТОН КОХАНОВСЬКИЙ подякував: «Я глибоко зворушений словами свого заступника, яких я не очікував і за які я щиро вдячний. З початку міського самоврядування я отримав довіру виборців. Завжди самовіддано і невтомою працював, завжди старався, щоби в міській раді панували мир і злагода, і вони сприяли інтересам громади. Про національні і конфесійні відмінності не йшлося. І коли наше місто досягло такого значного піднесення, коли важливі справи отримали добре вирішення, то це не тільки моя заслуга. Це заслуга міської ради, наших попередників, які допомагали приймати правильні рішення. Також це заслуга працівників магістрату, які постійно працюють з великою старанністю та почуттям обов'язку. Визнання, які надав мені його Величність, є також визнанням самого крайового міста. За все це я вдячний народowi, вам, вашим

і згодом це було зроблено. У золоту книгу почесних громадян Чернівців додалось ще одне надзвичайно достоїнне ім'я. Як йшлося в газеті «Bukowiner Rundschau», «це була щира симпатія міщанства і ради громади, доказ того, що неухильне дотримання бургомістром принципів лібералізму, яким він завжди слідував, і надалі може бути тим, що міцно пов'язує його з громадою». До пошанування бургомістра долучилася також міська громада. Серед перших бургомістра привітали делегації передмість, пожежної команди, бюргерського комітету під керівництвом торговця книгами Рехенберга, 1-го буковинського військового корпусу ветеранів, румунського політичного товариства «Конкордія» на чолі з головою професором Бумбаку, товариства «Академічна читальня» та ін. Свої поздоровлення висловили також працівники магістрату та міської ради. З промовою до бургомістра звернувся магістратський радник Шьонбах. Антон Кохановський подякував за щирі слова і висловив задоволення від того, «що серед

У Чернівецькій міській раді відбулись муніципальні читання, присвячені 200-річчю від дня народження відомого громадсько-політичного діяча, бургомістра Чернівців протягом 42-х років

– Радий вас вітати вас в Чернівцях, місті, історія якого тісно пов'язана з ім'ям славетного чернівчанина польського походження Антона Кохановського, – звернувся до учасників слухань Чернівецький міський голова Олексій Каспрук. – В історії нашого міста навряд чи знайдеться інший діяч міського самоврядування, який зробив би для міста стільки корисних справ, як Антон Кохановський. Він пов'язав свою долю з Буковиною та Чернівцями, залишив яскравий слід в пам'яті нащадків, а також глибоку шану і вдячність йому віддають сьогоднішні

них стосунків.

Серед учасників муніципальних читань імені Антона Кохановського – відомі науковці, державні службовці, представники неурядових

Європейські моделі самоврядування

городяни. І через 200 років ми пам'ятаємо цю непересічну особистість і ті справи, які він зробив для Чернівців. Мені приємно вітати у цій залі гостей з різних куточків України, Румунії, Молдови, Білорусі. Сьогодні дуже потрібно ділитись досвідом роботи в галузі місцевого самоврядування, об'єднання громад, міжнарод-

організацій, працівники сфери культури та освіти. Я переконаний, що сьогоднішня міжнародна конференція буде корисною для всіх нас, сприятиме налагодженню нових зв'язків та співпраці. Бажаю всім плідної, цікавої роботи!

Учасників конференції привітали заступник голови обласної державної адміністрації Михайло Павлюк, Генеральний консул Румунії в Чернівцях, доктор Елеонора Молдован, представник Фонду Ганса Зайделя в Україні Олена Максимова та інші.

З доповіддю «Антон Кохановський – політик, громадянин, патріот Чернівців» виступив кандидат філософських наук, голова обласного Товариства польської культури імені Адама Міцкевича, голова координаційної Ради Центру «Східна школа польських студій імені Антона Кохановського» Владислав Струтинський.

Доктор наук із державного управління Василь Куйбіда виступив з промовою про перспективи впровадження самоврядування в Україні.

Під час конференції відбулись засідання «Місцеве самоврядування: системні реформи», а також презентація Чернівців як міста Європи: амбіції варті уваги.

Розглядаючи різні моделі самоврядування, його діяльність, портрет бургомістра, який працював у секції міського самоврядування України, «Реформа му-

Ojciec miasta Czerniowce

(Ciąg dalszy. Początek w «Gazecie Polskiej Bukowiny» za październik t. r.)

POD KONIEC 1866 roku Antoni Kochanowski został jednomyślnie wybrany na burmistrza miasta Czerniowce. Przez dwa lata to była jego druga kadencja. Przysięgę burmistrza składał 12 stycznia 1869 roku. Obejmował rządy miastem do 1874 rok. On odznaczył się «niestrudzoną zaciętością» przy wykonaniu zadań i «ogólnie wyznana surową sprawiedliwością».

W ciągu lat 1868-1874 Kochanowski również zajmował stanowisko Wicemarszałka Sejmu na Bukowinie. Po śmierci marszałka Ewdokija Gormuzaki (czyli po 10 lutym 1874 roku) został wybrany na Marszałka Sejmu, a 22 września 1878 roku - po raz drugi zatwierdzony przez Marszałka Sejmu na Bukowinie. O tym zawiadomił telegram Ministerstwa Spraw Wewnętrznych do Czerniowca.

Więc, Antoni Kochanowski kierował Bukowińskim sejmem IV i V zwoływał (w ciągu 1874-1884 lat). Sejm rządził gospodarką kraju, edukacją, handlem, ochroną zdrowia, opieką za drogami, dotrzymaniem porządku publicznego i t.p. I wszystko to znajdowało się pod bacznym nadzorem kierownika sejmu.

Antoni Kochanowski zawsze bronił interesów Bukowiny i Czerniowca i wszelkimi sposobami sprzyjał otwarciu w Czerniowcach wyższej uczelni - uniwersytetu. Tak, na przykład, na jednym z obrad sejmu pod koniec 1873 roku on po raz kolejny podniósł pytanie o założeniu uniwersytetu. W rubryce gazety «Czernowitzer Zeitung» «Z sejmu» chodziło o to, że do sejmu było zgłoszone 2 interpelacje. W jednej z nich «deputowany Kochanowski pytał krajowego prezydenta, na której fazie przebiega sprawa dotycząca otwarcia uniwersytetu w Czerniowcach i kiedy ta sprawa będzie zrealizowana, ponieważ to jednomyślne pragnienie całego kraju, wsparte również przez Izbę Posłów, która miałyby być wcielona [w życie].

Na koniec tego samego roku z okazji 50 rocznicy rządów cesarza Franciszka Józefa Antonia Kochanowskiego został podniesiony do tytułu barona, o czym zawiadomiły wszystkie bukowińskie gazety. Oto jak pisała o tym gazeta «Czernowitzer Gemeinde Zeitung»: «11 grudnia odbyły się uroczyste obrady miejskiej rady i wszystkich urzędników magistratu z okazji nadania burmistrzowi Antoniemu Kochanowskiemu tytułu barona. Dr Rajs zwrócił się do Kochanowskiego następującymi słowami – «Najwyższa odznaka dzięki mości i Jego Cesarskiej Wysokości wywołała prawdziwą radość u wszystkich mieszkańców Czerniowca. Tym tytułem odznaczono naszego kochanego i szanowanego burmistrza, którego już dziesiątki lat nazywają «ojcem miasta». Radość taka duża i ogólna, objęła wszystkie warstwy ludności, wszystkie koła społeczeństwa bez wyjątku, i biednych, i bogatych, i młodych, i starszych. Zwłaszcza cieszą się z tego odznaczenia przedstawiciele Rady Miejskiej. Przez odznaczenie kierownika oni i sami czują się zaszczytzeni. Za niestrudzoną dziesięcioletnią działalność Rada Miejska wita swojego burmistrza i mam szczególnie zaszczyt donieść uczucie członków Rady Miejskiej do szanownego burmistrza. Nie jestem w stanie wymienić wszystkich Panskich zasług przed miastem. Jednak, jedno chcę powiedzieć od

siebie i członków Rady Miejskiej, Pan od dawna i stale służy przykładem wiernego obowiązku i niestrudzonej pełnej poświęcenia pracy dla dobra ludzi, za co Pana czcimy i szanujemy. Co mogę powiedzieć o Pańskiej pracy na stanowisku Burmistrza. Z Pańskim imieniem i osobistością są związane wszystkie sprawy miejskie, niektóre, naturalnie, potrzebują rozszerzenia, polepszania czy doskonalenia, jednak dla naszego miasta to jest gigantyczny postęp. Nasze kochane Czerniowce nagłe przybliżają się do miast o kulturze zachodniej. Wszystko w naszym magistracie i w kierowaniu miastem odbywa się pod dowództwem Pana. I powinienem zaakcentować jeszcze jeden ważny moment. Jeżeli w naszym miejskim środowisku panowałby duch waśni, na tej sali istniałyby narodowe czy konfesyjne sprzeczności, tarcia, to nic by się nie udało osiągnąć. U nas stale większość komunalnych pytań rozwiązują się w duchu postępu, panuje zgoda, i to w dużej mierze zasługa naszego burmistrza. Dlatego chciałbym wyrazić uczucie kolegów, członków Rady Miejskiej i z całego serca życzyć Panu dobrego losu, długich lat życia i pracy na czele naszego Zarządu Miejskiego, być w pełni zdrowia i jasnego ducha dla dobra, rozkwitu naszego miasta»!

ANTONI KOCHANOWSKI podziękował: «Jestem głęboko wzruszony słowami swojego zastępcy, których nie oczekiwałem i za które jestem szczerze wdzięczny. Od początku pracy miejskiego samorządu otrzymałem zaufanie swoich wyborców. Zawsze pełen poświęcenia i niestrudzony pracowałem, starając się, żeby w Radzie Miejskiej zawsze panowały pokój i zgoda, które potęgowały rozwój interesów mieszkańców. Nigdy nie chodziło o narodową i konfesyjną inność. I kiedy nasze miasto osiągnęło tak znaczny rozkwit, kiedy istotne sprawy otrzymały dobre rozwiązanie, jest to nie tylko moja zasługa. To zasługa Rady Miejskiej, naszych poprzedników, którzy pomagali podejmować prawidłowe decyzje. Również to zasługa pracowników magistratu, którzy stale pracują z dużą starannością i poczuciem obowiązku. Uznanie, które uzyskałem od jegomości, jest również uznaniem samego miasta krajowego. Za wszystko jestem wdzięczny mieszkańcom, państwu, poprzednikom swoim, którzy stale mi

ufali. Mówiąc szczerze, na początku autonomii miejskiej byliśmy młodzi i gorący i zachowywać pokój w magistracie było dość ciężko. Pierwszy wybrany prezydent rycerz fon Petrowicz zostawił służbę po 2 latach, potem dwukrotnie na 4 lata byłem wybrany na stanowisko burmistrza, lecz byłem zmuszony zostawić kierowanie miastem, ponieważ zostałem wybrany przez przewodniczącego Bukowińskiego sejmu. W związku z tym, że więcej nie zajmuję tego stanowiska, to mam zaszczyt bez ustanku być burmistrzem. Humory w Radzie Miejskiej stały się spokojniejsze, w ostatnie dziesięciolecie wszystkie wysiłki są skierowane na pokojowe rozwiązanie spraw miejskich, dla dobra mieszkańców miasta».

W 1889 roku Antoni Kochanowski został uhonorowany tytułem «Honorowy Obywatel miasta Czerniowce». W dniu 24 grudnia o tym zawiadomiła wiedeńska gazeta «Neue Freie Presse»: «Dzisiaj Rada Miejska z okazji 25 rocznicy jubileuszu działalności od początku miejskiej autonomii i uznania wielokrotnych zasług na stanowisku burmistrza pod gorące brawa nazwała burmistrza Czerniowca Antoniego Kochanowskiego Honorowym Obywatelom krajowego miasta Czerniowce. Komitet Społeczny zaproponował ustalić w sali obrad Ratusza portret burmistrza w pełny wzrost. Ta propozycja została przyjęta przez wszystkie warstwy społeczności z podalszym dokonaniem tego. W złotą księgę Honorowych Obywateli Czerniowca dodało się jeszcze jedno niezwykle godne imię». Jak było zaznaczone w gazecie «Bukowiner Rundschau», «to był wykaz szczerzej sympatii mieszkańców i rady samorządowej, dowód tego, że stanowcze dotrzymanie burmistrzem zasad liberalizmu, które on zawsze przestrzegał, nadal może być tym, co łączy jego z gromadą». Do poszanowania burmistrza dołączyła się również gromada miejska. Wśród pierwszych burmistrzów powitały delegacje przedmieści, straży pożarnej, komitetu biurowego pod kierownictwem handlarza książkami Rechedberga, 1 bukowińskiego wojskowego korpusu weteranów, rumuńskiej spółki politycznej «Konordia» na czele z prezesem profesorem Bumbaku, towarzystwa «Czytelnia Akademicka» i in. Swoje gratulacje złożyli również pracownicy magistratu i Rady Miejskiej.

Z przemówieniem do burmistrza zwrócił się doradca magistratu Szonbach. Antoni Kochanowski podziękował za szczere słowa i wypowiedział zadowolenie z powodu tego, «że wśród urzędników magistrackich panuje zgoda i jednomyślność, która zapewne jest potrzebna dla sprzyjającej pracy na rzecz rozwoju miasta».

CIEKAWĄ CHARAKTERYSTYKĘ Antoniego Kochanowskiego zostawił nam ksiądz Jan Badeni, autor książki «W Czerniowcach. Wrażenie od kilkodniowej podróży»: «Kto już wiele lat Czerniowcami zarządza, umie zjednoczyć mieszkańców i potrafi zdobyć sympatię wszystkich, a najgłówniejsze, zawdzięczając komu miasto stale z roku na rok się rozwija. Zawdzięczając swojemu wieloletniemu, na kilka kadencji wybieranemu prezydentowi Antoniomu Kochanowskiemu. Poza granicami polskiego kraju on jako Polak nie często spotykał nazwiska swoich rodaków w tak dużym i zasłużonym poszanowaniu».

Szczególną zasługą burmistrza był jego wkład w rozwój techniczny miasta. On dobrze rozumiał, że Czerniowce nie mogą rozwijać się bez sieci elektrycznej, wodociągu, kanalizacji, wspólnego związku transportowego, brukowanych ulic i innych komunikacji. Podczas ostatnich kadencji Kochanowskiego (1885-1905 r.) całe te zagadnienia w Czerniowcach zostały pomyślnie rozwiązane. Władza miejska nie żałowała kosztów na dokształcanie pracowników technicznych służb magistratu w zakresie czołowego europejskiego doświadczenia.

We wrześniu 1888 r. z inicjatywy burmistrza miejski inżynier Ludwig West odwiedził miasta Zachodniej Europy dla zapoznania się z problemem ich zabezpieczenia hydraulicznego. Konkurs na stworzenie sieci wodociągu w Czerniowcach wygrała austriacka firma «Rumpel i Niklas». Do rzeczy mówiąc, ona pracuje w Austrii i do dnia dzisiejszego. Budownictwo wodociągu trwało prawie 6 lat. 2 listopada 1895 r. stacja z dwoma wodozbiornikami «Lenkiwci» i «Rogizna» została wprowadzona do eksploatacji. W Czerniowcach prowadziło się również budownictwo sieci kanalizacyjnej.

Na początku 1894 roku magistrat ogłosił konkurs na najlepszy projekt elektrycznego oświetlenia miasta. Jego wygrała znana firma «Szukerd i Ko» z Norymbergu. Ona i wybudowała elektrownię na ul. Wilhelma Alta (obecnie Lesi Ukrainki). Oświetlenie elektryczne w centrum Czerniowca zostało włączone 27 lutego 1896 roku. Oto jak o tym pisała gazeta «Bukowina»: «Teraz rzeczywiście zrobiono duży postęp na rzecz rozwoju miasta, bo elektryczne oświetlenie stanie się jednym krokiem naprzód do tego, żeby Czerniowce stały się miastem europejskim».

W dniu 18 lipca 1897 roku odbyła się uroczysta ceremonia otwarcia ruchu tramwajowego. Kolej tramwajowy połączył ogród Ludowy (obecnie park Szewczenki) i dworzec kolejowy. W 1898 roku zostało założone Towarzystwo z eksploatacji elektrowni i tramwajów w Czerniowcach, przez pewien czas członkiem zarządu tego towarzystwa był burmistrz Antoni Kochanowski.

(Ciąg dalszy w następnym numerze).

Maria NIKIRSA,
Zasłużona dla sprawy archiwalnej,
laureat municypalnej odznaki imienia
Antoniego Kochanowskiego.

Від Антона Кохановського

жовного управління, про-
аціональної академії дер-
при Президентів України
пів з доповіддю «Стан та
ження реформ місцевого
раїні».

нції відбулося пленарне
самоврядування в умовах
також круглий стіл «Пер-
ати культурною столицею
і зусиль!» і секційні за-

і аспекти біографії А.Ко-
лові якості та штрихи до
а учасники конференції
ях: «Європейські моделі
ання та їх імплементація в
уніципального управління

в Україні: досвід, уроки, перспективи».

Було презентовано також наукове ви-
дання «Формування виконавчих структур в
об'єднаних територіальних громадах: закордон-
ний досвід, українські реалії та перспективи».

Муніципальні читання імені Антона Ко-
хановського проводяться у Чернівцях втретє.
Організатори – Чернівецька міська рада, Чер-
нівецький регіональний центр перепідготовки
та підвищення кваліфікації працівників органів
державної влади, органів місцевого самовря-
дування, державних підприємств, установ та
організацій, факультет історії, політології та
міжнародних відносин ЧНУ ім. Ю. Федько-
вича, українське представництво Фонду Ганса
Зайделя.

Прес-служба Чернівецької міської ради.

Zберегли віру і передали її нащадкам

Історична подія, за яку молились буковинські греко-католики, нарешті сталася. У кафедральному соборі Успіння Пресвятої Богородиці в Чернівцях відбулася Архиєрейська літургія та чин інтронізації першого правлячого єпископа новоствореної Чернівецької єпархії УГКЦ владики Йосафата (Мощича)

Більшість моїх ровесників, які таємно отримували духовне виховання від бабусь-дідусів, почали відкрито визнавати своє віросповідання з настанням Перебудови, а згодом – Незалежності. Пригадую своє здивування, коли в римо-католицькому костюлі вперше побачила університетського викладача З.П.Слободяна. Згодом однокурсник Павло Пінковський розповів, що греко-католики весь повоєний час молилися в нашому костюлі, оскільки їхню церкву радянська влада оголосила поза законом. Богу дякувати, настали інші часи, і греко-католики вже мали можливість молитися в своєму соборі, проте деякі з них все одно приходили і в костюл, особливо на свята – віддавали шану храмові, який їх прихистив у важку годину. Та в новітній час з'ясувалося, що найбільш ревні віряни збиралися таємно на квартирі пані Наталії Кобаренко і таємно відправляли там служби Божі. То цій 86-річній пані й було доручено вітати Блаженнішого Святослава, Отця і Главу УГКЦ, який очолював історичне Богослужіння. Разом із пані Наталею квіти високому гостю вручав і найстаріший греко-католик 91-річний пан Степан Микитела.

–Я зустрів на порозі храму людей, які зберегли віру нам і передали її своїм нащадкам, – зворушено говорив на інтронізації Блаженніший Святослав **(на фото справа)**.– Відповідно до приписів церковного права Синод єпископів УГКЦ надав свою згоду на іменування

владики Йосафата (Мощича) – **(на фото зліва)**, єпископа-помічника Івано-Франківської архієпархії, першим правлячим єпископом Чернівецької єпархії.

Блаженніший Святослав очолив Архиєрейську літургію в кафедральному соборі єпархії Успіння Пресвятої Богородиці, яка відбувалася у день пам'яті священномучеників Галактіона й Епістими. Співслужили з Главою Церкви Апостольський нунцій в Україні архієпископ Клаудіо Гуджеротті, владики Синоду єпископів УГКЦ та представник Єпископ-

ської конференції Румунії владика Петру з міста Ясси.

Звертаючись до парафіян, Предстоятель відзначив, що під час сьогодинішнього Євангелія йому постала перед очима історія Української греко-католицької церкви на Буковині... У часи переслідування, вважає духовний лідер греко-католиків, зокрема тут, у Чернівцях, саме домашня церква стала осердям проповіді Божого Слова. За його словами, у суботу віряни стали свідками впровадження в уряд єпископа, вони бачили, як урочисто Глава Церкви посадив на трон нового єпископа.

– Єдиним захистом, єдиною опорою, єдиною силою і єдиною владою нашої церкви був Господь Бог, владико Йосафате. Він є вашим єдиним багатством! – звернувся Глава Церкви до новопризначеного єпископа. – У цей день ми дякуємо Господу Богу за те, що Він реально присутній між нами і продовжує проповідь свого Євангелія серед нас і через нас нашому Божому людові. Нехай Він буде благословенний!.. А Мати Божа, Успінню якої посвячено цей храм, хай буде нашою провідницею у проповіді-ванні Христового Євангелія.

Насамкінець Предстоятель подякував владикам, вірним та священникам, які роками розбудовували греко-католицьку церкву на Буковині.

Першого правлячого єпископа Чернівецької єпархії Йосафата (Мощича) привітали представники влади – голова облдержадміністрації Олександр Фищук, голова обласної ради Іван Мунтян, Чернівецький міський голова Олексій Каспрук. А греко-католики та віряни інших конфесій, яких не змогла вмістити церква, заповнили не лише подвір'я собору, а й прилеглі вулиці – Руську, Якоба фон Петровича, М.Садовського. Вони спостерігали за історичним дійством на великому моніторі, встановленому біля церкви. Ця велична подія вселяє надію, що, дасть Бог, доживемо до створення єдиної Помісної церкви в Україні, як сповідують і греко-католики.

**Анна ВЛАДКО.
Фото Наталі ФЕЩУК.**

Podpisano Memorandum w Dzierżoniowie

Na początku października bieżącego roku z obwodu Czerniowieckiego wyjechała grupa przedstawicieli samorządów regionalnych, która zwiedziła miasto Dzierżoniów (województwo Dolnośląskie). Pod czas siedmiodniowej wizyty odbyły się szkolenia dla urzędników z Bukowiny. Kierownikiem grupy była pani dyrektor Obwodowego Centrum Rozwoju Samorządów Miejsowych Tetiana Tatarczuk.

Pierwszego dnia Bukowinczycy zostali zaproszeni do Urzędu Miasta, gdzie ich powitali Wujt Gminy Dzierżoniów Marek Chmielewski oraz Burmistrz Miasta Dzierżoniów Dariusz Kucharski. Oni poprowadzili wstępną rozmowę, pod czas której prezentowali swoje miasto oraz powiat, powiedzieli o rozwoju a współpracy z innymi miastami i powiatami, przedstawili też swoją współpracę międzynarodową, zwłaszcza Marek Chmielewski krótko wytłumaczył obecnym organizację samorządu oraz elementy kluczowe reformy samorządowej w Polsce. Opisał też kompetencje a zasady działania Wujta oraz Burmistrza, podał przykłady współpracy między gminami, gminami a miastem lub powiatem. Natomiast Dariusz Kucharski powiedział o rozwoju gospodarki w tych gminach i w powiecie.

Później przedstawiciele z Bukowiny odwiedzili biuro rady powiatu Dzierżoniów. Wice Starosta rady Marek Piorun opowiadał o wdrażeniu strefy ekonomicznej do rozwoju powiatu, o kamieniach milowych oraz plusach, które osiągnął powiat.

Ciekawym też wydarzyło się spotkanie w Państwowej Powiatowej Komendzie Strażackiej, gdzie Komendant Dariusz Kopa opowiedział o straży pożarnej na terenie powiatu, jej organizacji, finansowaniu oraz zadaniach. Również odbyła się rozmowa o roli ochotniczej straży pożarnej, na jakich zasadach one działają, jakie funkcje mogą pełnić, którą poprowadził już kierownik Ochotniczej Straży Pożarnej w Mościsku pan Ryszard Bernarek.

W bibliotece publicznej w Mościsku odbyło spotkanie z panem Marcinem Pawełkiem, który jest dyrektorem Biura Stowarzyszenia „Ziemia Dzierżoniowska”. On opowiadał naszym urzędnikom o współpracy

między gminami, zwłaszcza o dofinansowaniu różnych programów ze środków Unijnych.

Osobno pod czas szkolenia opracowywany był temat o nadaniu usług administracyjnych poprzez Biuro Obsługi Klienta, o którym opowiadała i do którego bezpośrednio zaprowadziła sekretarz Urzędu Miasta Dzierżoniów pani Anna Grochowina.

Pani skarbnik miasta Tereza Adamowicz poprowadziła bardzo interesujący temat dla wszystkich obecnych zarządzanie finansami, tworzenie budżetu miasta, wzrost gospodarki.

Gościom z Bukowiny pokazali gospodarstwo agroturystyczne i rolne „Marianuwerk” oraz „Cicha Woda”, które jak najbardziej prezentują rozwój turystyki rejonu.

Następnego dnia Bukowinczycy zapoznali

się ze strategicznym zarządzaniem miastem, zaprezentowanym przez kierownika Wydziału Pozyskiwania Środków Zewnętrznych panią Małgorzatę Wrotyńską. Powiedziano było, między innym, o rozwoju przedsiębiorstwa, o jego wsparciu w ramach rozwoju regionalnego.

Mówiono było też o rozwoju przedsiębiorstwa pod czas odwiedzin Funduszu Poręczeń Kredytowych Powiatu Dzierżoniowskiego Sp. z o.o., o wsparciu przedsiębiorstwa w ramach Lokalnej Grupy Działania – Słężanie, o rozwoju turystyki Gminy Dzierżoniów, o rozwoju obszarów wiejskich, o organizacji wypoczynków kulturalnych w ośrodkach sportowych i rekreacyjnych...

Jako wynik wizyty szkoleniowej zostało podpisane Memorandum

o współpracy i wymianie doświadczeń. Od strony Dzierżoniowa podpisał Wujt Gminy Marek Chmielewski, a od strony ukraińskiej Rawlyk Wasyl – prezes samorządu miejskiego Sokiriany, który po podpisaniu dokumentu podziękował wszystkim obecnym za zaangażowanie się „a przede wszystkim organizatorom tych szkoleń ze strony polskiej, którzy starali się jak najbardziej dokładnie opowiedzieć o wszystkim, co dotyczy samorządów polskich, ich działania, wyników i osiągnięć, pokazać wszystkie owoce działalności samorządów oraz wytłumaczyć krok po kroku jak iść tym naprawdę trudnym szlakiem.

Piotr ŻUKOWSKI.
Czerniowce – Dzierżoniów – Czerniowce.

«Łączmy się, radujmy się, śpiewajmy!»

Obchody Narodowego Święta Niepodległości w Winnicy

11 LISTOPADA W FILHARMONII Obwodowej w Winnicy odbył się XVIII Festiwal Kultury Polskiej w Winnicy «Łączmy się, Radujmy się, Śpiewajmy!» poświęcony 150. rocznicy urodzin J. Piłsudskiego. Wydarzenie zorganizował «Związek Polaków Winniczyny» z prezes A. Ratyńską na czele we współpracy z Konsulatem Generalnym RP w Winnicy i Fundacją «Pomoc Polakom na Wschodzie». Program imprezy obejmował występy kilkunastu zespołów artystycznych i solistów z terenów obwodów winnickiego, chmielnickiego, żytomierskiego i czerniowieckiego.

Głównym punktem obchodów Święta Niepodległości było przyjęcie z okazji Narodowego Święta Niepodległości Polski. Na uroczystość przybyli liczni gości, w tym przede wszystkim przedstawiciele środowisk polskich z Winnickiego Okręgu Konsularnego, duchowieństwa katolickiego i prawosławnego oraz władz miejscowych. Kierownik Konsulatu wręczył odznakę honorową «Zasłużony dla Kultury Polskiej» ks. A. Przywuskiemu, kustoszowi Sanktuarium Matki Bożej Łatyczowskiej – Królowej Podola i Wołynia w Łatyczowie. Przyjęcie uświetnił występ chóru kameralnego «Cantica Anima», działającego przy Domu Polskim w Barze.

Kilkanaście zespołów artystycznych i solistów z terenów obwodów winnickiego, chmielnickiego, żytomierskiego i czerniowieckiego (w obrębie winnickiego okręgu konsularnego) przedstawiło licznie zgromadzonej w budynku Winnickiej Filharmonii Obwodowej wiązankę polskich utworów patriotycznych z okresu walki Polaków o odrodzenie własnego państwa po 123. latach zaborów.

TEMATY WALKI LEGIONISTÓW polskich, bytu wojennego polskich żołnierzy na froncie wschodnim i zachodnim, oddawania się pod opiekę Matki Przenajświętszej i zaufania, którym Naczelnego Wodza darzyli Polacy, rozkrywali zespoły artystyczne z Koziatynia, Hniewania, Baru, dawnego

Płoskirowa, Żytomierza i odległych o ponad 250 kilometrów od Winnicy Czerniowiec.

Imprezę zaszczylicili swoją obecnością zastępca Przewodniczącego Winnickiej Administracji Obwodowej Oleksander Kruczeniuk, kierownik KG RP w Winnicy Wojciech Mrozowski, grono pracowników placówki, prezesi i członkowie polskich organizacji społecznych oraz duchowieństwo.

Wieczorem 11 listopada w winnickiej restauracji «Welur» ponad 200 zgromadzonych gości wzięło udział w uroczystości z okazji odzyskania 99 lat temu przez Polskę niepodległości.

RAZEM Z POLAKAMI z obwodu żytomierskiego, winnickiego, chmielnickiego i czerniowieckiego oraz duchowieństwem rzymskokatolickim radość podczas tej podniosłej imprezy dzieliли przewodniczący Winnickiej Administracji Obwodowej Walerij Korowij, zastępca burmistrza miasta Winnicy Władysław Skalski, działacze kultury, artyści i pedagodzy.

Kierownik winnickiego Konsulatu Generalnego RP w Winnicy Wojciech Mrozowski wspominał o wybitnym Podolaninie Ignacym Janie Paderewskim, urodzonym w Kuryłówce pod Winnicą. – Ten światowej sławy pianista i dyplomata zdołał przekonać USA, Wielką Brytanię i inne kraje by udzieliły swego poparcia odradzającemu się państwu polskiemu. Jego przybycie do Polski zaowocowało powstaniem wielkopolskim i potężnym zrywem niepodległościowym – mówił dyplomata.

Spotkanie z okazji Święta Niepodległości Polski w Winnicy tradycyjnie zakończyło się rozmowami przy lampce wina w doborowym towarzystwie. W następnym roku, kiedy Polacy na całym świecie będą obchodzili 100. rocznicę jednego z najważniejszych świąt swojego kalendarza, w stolicy Podola ponownie zabrzmią „Mazurek Dąbrowskiego” i «Pierwsza Brygada».

Zródło: «Słowo Polskie».

Europejskie idee wielojęzyczności

W dniu 13.11.2017 w Czerniowcach pod patronatem Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie odbyło się seminarium międzyregionalne "Możliwości wielojęzycznej edukacji. Dialog: uczniowie, szkoła, samorząd"

W czerniowieckim Gimnazjum №3 uczestników seminarium przy wejściu powitali uczniowie w polskich strojach narodowych. Oni wykonali polską piosenkę ludową na powitanie i ukraińskim, i w francuskim tłumaczeniu. Potem wszyscy obecni zostali zaproszeni do sali, gdzie zapoznano uczestników seminarium z organizacją działania o doświadczeniu pracy humanistycznego gimnazjum. Dyrektor Gimnazjum O. Popadiuk opowiedziała, jak zespół pedagogiczny współpracuje z rodzicami uczniów i organizacjami społecznymi.

– Rodzynką naszej placówki jest współpraca i współistnienie pod jednym dachem ze szkołą podstawową № 26 i Polskim Centrum Kulturalno-oświatowym, – zaakcentowała Oksana Popadiuk i przekazała słowo prezesowi Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. A. Mickiewicza, docentowi Czerniowieckiego Uniwersytetu Narodowego Władysławowi Strutyńskiemu.

Pan prezes zatrzymał się na historii stworzenia Polskiej Szkoły Niedzielnej, do czego się przyczynili świętej pamięci Ludwik Markulak i jego córka nauczycielka języka polskiego Łucja Uszakowa. Wokół tej szkoły jednoczyły się nie tylko dzieci, ale również dorośli, został stworzony wokarno-choreograficzny zespół dziecięcy «Kwiaty Bukowiny», który obecnie ma odznaczenie «Zasłużony dla kultury polskiej».

(Ciąg dalszy na str. 8)

Europejskie idee wielojęzyczności

(Ciąg dalszy ze str. 7).

Z czasem powstała idea stworzenia Polskiego Centrum Kulturalno-Oświatowego. Przewodniczący Polskiego Towarzystwa zaprosił na scenę wychowankę tej szkoły, uczennicę 10-ej klasy Anastazję Krysztanowicz, z recytacją wiersza Tarasa Szewczenki «Testament», w języku polskim, francuskim i ukraińskim.

Następnie nauczycielka języka polskiego M. Łysiuk ze swoimi uczniami wystąpili z demonstracją fragmentu lekcji, która tradycyjnie przeprowadza się w przeddzień 20 listopada – dnia, kiedy Organizacja Narodów Zjednoczonych przyjęła Konwencję praw dziecka. W formie zabawy, pięknie posługując się językiem polskim, uczniowie zademonstrowali nietradycyjną godzinę wychowawczą (na foto). Gimnazjaliści wyświetlili ten sam tenat w języku francuskim, zwracając się do obecnych: «Nasza przyszłość – w waszych rękach».

Na koniec spotkania zabrzmiała piosenka Iwasiuka «Czerwona ruta» w języku polskim (tłumaczenie Ł.Uszykowej) i ukraińskim w wykonaniu absolwentek tego gimnazjum, a obecnie studentek, pod kierownictwem Ałły Zubczuk.

Kierownik katedry społeczno-humanitarnych dyscyplin Zaporoskiego Instytutu Edukacji Poddyplomowej T. Putij wykazała zdanie wszystkich obecnych: doświadczenie Gimnazjum 3 zasługuje na uwagę i może służyć jako przykład edukacji wielojęzycznej dla wszystkich szkół ukraińskich, gdzie uczą się przedstawiciele mniejszości narodowych.

Pedagodzy z Zakarpackiego, Zaporoskiego, Odeskiego i Lwowskiego obwodów zapoznali się również z doświadczeniem pracy rumuńskiego gimnazjum №6, szkoły żydowskiej №41 i mołdawskiemu gimnazjum w Bojanach rejonu nowoselyckiego. Przed uczestnikami seminarium wystąpili koordynator projektów Organizacji

Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie na Ukrainie Jeffrey Ehrlich, zastępca dyrektora departamentu edukacji ogólnej średniej i przedszkolnej Ministerstwa edukacji i nauki Natalia Beskowa i dyrektor departamentu edukacji i nauki Czerniowieckiej obwodowej administracji państwowej Oksana Palijczuk. Podbijając wyniki dwudniowej pracy przy okrągłym stole, pedagogzy opracowali rekomendacje odnośnie wprowadzenia wielojęzycznej edukacji w szkołach z wykładaniem językami mniejszości narodowej, co polepszy wiedzę języka ojczystego i sprzyja nauczaniu języka ojczystego. Chodziło o współczesnych progresywnych ideach europejskich w ukraińskim kontekście.

Antonina TARASOWA.
Zdziać Władysława STRUTYŃSKIEGO.

Bezpieczniej w rejonie wyżnickim

Na Bukowinie w rejonie wyżnickim odbyły się ćwiczenia ratowniczo-gaśnicze ochotniczych i państwowych służb pożarniczych. 80 ukraińskich strażaków zmagalo się z zadaniami dotyczącymi m.in. wypadku samochodowego, poszukiwania zagubionych i odciętych przez pożar w lesie osób, czy udzielenia pomocy rannym wysoko w górach turystom. Podczas ćwiczeń ratownicy przetestowali otrzymany nowy samochód z wyposażeniem ratowniczym.

Było to już ostatnie działanie w ramach projektu polskiej współpracy rozwojowej «Poprawa efektywności działań ochotniczej straży pożarnej na terenie wyżnickiego rejonu» realizowanego przez Fundację Puszcza Romincka. Celem projektu była poprawa bezpieczeństwa mieszkańców rejonu wyżnickiego poprzez przeszkolenie ratowników oraz wyposażenie w sprzęt, w tym specjalistyczny samochód. Dodatkowym rezultatem projektu było podpisanie przez Starostę Wyżnickiego oraz Starostę Gołdapskiego wstępnej deklaracji o współpracy między powiatami.

Zródło: Wiadomości Konsulatu Generalnego RP w Winnicy.

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

GAZETA POLSKA
Bukowiny

«Газета польська Буковини»
Реєстр. св-во серія ЧП №346-26р
Засновник:
Чернівецька обласне Товариство
польської культури
ім. А.Міцкевича

Wydawca:
Redakcja czasopisma
«Bukowina».

**Projekt jest współfinansowany ze środków Senatu RP
w ramach konkursu na realizację zadania
«Współpraca z Polonią i Polakami za granicą»**

«Газета польська Буковини»
виходить раз на місяць.

Газета розповсюджується через первинні організації Товариства польської культури ім. А.Міцкевича і продається у римо-католицькому костелі в Чернівцях та у костелах області.

Ціна договірна.

Za treść reklam i ogłoszeń redakcja nie ponosi odpowiedzialności, rękopisów nie zwraca i pozostawia sobie prawo do skrótów i korekt.

Materiały podpisane nie zawsze odpowiadają opinii redakcji.

Rada Redakcyjna:

Władysław STRUTYŃSKI
Antonina TARASOWA
Regina KAŁUSKI

Olga RUSNAK
Maria MALICKA
Michał HRYZIUK

Adres redakcji:

58000 Czerniowce, ul. Ukraińska 22 p. 22.

Адреса редакції: 58000 м.Чернівці,
вул.Українська, 22, к.22.

Tel.: 0372/ 52-47-37, tel./fax: (0372) 55-26-59.

Strona internetowa Obwodowego TKP im. Adama Mickiewicza
oraz „Gazety Polskiej Bukowiny” **www.bukpolonia.cv.ua**

**WOLNOŚĆ
I DEMOKRACJA**

Zespół redakcyjny:

Antonina TARASOWA
(Redaktor Naczelny)
Władysław Strutyński,
Łucja Uszakowa,
Sergij Szwydiuk,
Artur Oskwarek,
Maryna Łysiuk,
Tomasz Kałuski,
Walentyna Karpiak.